



SIGURANȚA ÎN ȘCOLI

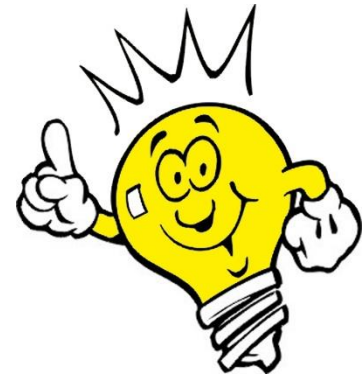
CAMPANIE DE PREVENIRE

*a faptelor de port sau folosire fără drept de obiecte periculoase în incinta
unităților de învățământ preuniversitar*

Ciclul educațional liceal

Hai să ne cunoaștem!

Despre ce vom vorbi astăzi?



Anul 2015, Constanța:

Au existat momente de panică la un liceu din Constanța, după ce un elev a venit la ore cu un pistol cu aer comprimat. A luat la țintă doi colegi și chiar i-a rănit. Liceul constănțean era dotat cu camere de supraveghere. În urma verificărilor, camerele video au surprins momentul în care elevul de clasa a IX-a scoate un pistol cu aer comprimat și trage în clasa plină de elevi.

În urma incidentului, a fost desfășurată o anchetă de cercetare a cazului, iar „pistolarului” i-a fost întocmit dosar penal.

Să ne gândim puțin...



Ce fel de comportament identificăm în acest caz?

Ce anume l-a determinat pe agresor să acționeze în acest fel?

Care sunt cauzele care generează comportamente violente?

Care ar fi urmările faptei săvârșite?



Astăzi vom vorbi despre..



- agresivitatea la adolescenți;
- factorii care influențează tendințele agresive / violente;
- consecințele fizice ale comportamentelor violente / portului sau folosirii fără drept de obiecte periculoase;
- infracțiunea „*portul sau folosirea fără drept de obiecte periculoase*” (art. 372 C.P.).



Agresivitatea

Definirea agresivității

„Agresivitatea este o reacție la frustrare, neplăcere sau amenințare din partea unui obiect intern / extern” (Kohut, 1972, Parens, 1993).

„Orice formă de conduită orientată cu intenție către obiecte, persoane sau către sine, în vederea producerii unor prejudicii, a unor răniri, distrugerii și daune (N. Mitrofan, V. Zdrengea, 2000).



Tendențele agresive la adolescenți



- o caracteristică specifică crizei adolescenței;
- manifestări: agresivitate verbală, accese de furie în spațiul public, țipete, dispute sau încăierări între colegi;
- pot fi accentuate de consumul de alcool și de substanțele psiho-active;
- influențate de factori individuali, familiali și socioculturali.

*Agresivitatea nu înseamnă
comportament antisocial,
delincvență sau
infracționalitate!*

Factori care influențează comportamentele agresive / violente

- ❖ *Factori biologici:* particularități de gen, caracteristici personale, tulburări funcționale neurologice (Bloomquist și Schnell, 2002)
- ❖ *Factori psihologici:*
 - ✓ toleranța scăzută la frustrare,
 - ✓ instabilitate emoțională,
 - ✓ stimă de sine scăzută,
 - ✓ dificultăți de adaptare.



Factori care influențează comportamentele agresive / violente

❖ Factori sociali:

▪ *Cauze familiale:*

- ✓ comunicare deficitară între părinți și copii; insuficienta atenție acordată copiilor; relații tensionate între părinți; viciile grave ale părinților; atitudini agresive ale părinților față de copii;
- ✓ familii monoparentale sau dezorganizate; absența temporară a unuia dintre părinți; părinții divorțați;
- ✓ relațiile dintre frați și surori;
- ✓ venituri scăzute, șomajul părinților.



Factori care influențează comportamentele agresive / violente



- *Cauze școlare:*
 - ✓ dificultăți de comunicare în relația elev-profesor;
 - ✓ stiluri de tip autoritar ale profesorilor;
 - ✓ climat conflictual în clasă.
- *Cauze sociale:*
 - ✓ mass-media: (oferă și exemple negative pe care preadolescenții sau adolescenții le preiau: jocuri video sau programe cu un conținut violent, rețele de socializare care pot vehicula anumite valori și atitudini indezirabile);
 - ✓ anturajul, dificultăți de integrare socială.

Violența de tip infracțional în mediul școlar



Infracțiunea reprezintă fapta prevăzută de legea penală, săvârșită cu vinovăție, nejustificată și imputabilă persoanei care a săvârșit-o.

- * Infracțiunile comise în mediul școlar apar pe fondul unor stări conflictuale, tensionate între elevi, care degenerază în acte de violență;
- * Una dintre acestea este *„portul sau folosirea fără drept de obiecte periculoase”*:
fapta de a purta, fără drept, la adunări publice, manifestări cultural-sportive, în sediile autorităților publice, **instituțiile publice** etc., obiecte fabricate pentru **tăiere, înțepare, lovire**, arme neletale nesupuse autorizării, dispozitive pentru șocuri electrice, substanțe iritant lacrimogene sau cu efect paralizant (art. 372, alin (3) C.P.).

Propria armă se poate
întoarce împotriva ta!

Violența de tip infracțional în mediul școlar

- * Unii elevi poartă sau folosesc obiecte (arme) în școală, considerând că vor fi în **legitimă apărare**, sau pentru că se simt **mai puternici/ mai protejați** în fața unui eventual pericol. - **Ce ne face cu adevărat mai puternici?**
- * **LEGITIMA APĂRARE:** „este în legitimă apărare persoana care săvârșește fapta pentru a înlătura un atac material, direct, imediat și injust, care pune în pericol persoana sa, a altuia, drepturile acestora sau un interes general, **dacă apărarea este proporțională cu gravitatea atacului**”. (Art. 19 (1) C.P.)

Consecințe fizice ale comportamentelor violente / portului sau folosirii fără drept de obiecte periculoase

CONSECINȚE FIZICE - violența cauzează persoanelor implicate (victime, agresori, martori) prejudicii fizice, psihologice, sociale (Ghid metodologic, 2017)

- ✓ Răni la nivel fizic;
- ✓ Apariția unui sentiment de rușine;
- ✓ Tulburări ale somnului;
- ✓ Modificări ale obiceiurilor alimentare și ale poftei de mâncare;
- ✓ Performanțe școlare reduse;
- ✓ Scăderea capacității de concentrare;
- ✓ Anxietate;
- ✓ Depresie;
- ✓ Sinuciderea - în cazuri extreme



• **CONSECINȚE PSIHO-SOCIALE**

- performanțe școlare scăzute, asociate cu risc ridicat de eșec școlar;
- excludere, absenteism / abandon școlar;
- manifestarea comportamentelor agresive ca formă de rezolvare a problemelor / conflictelor;
- imagine negativă în fața colegilor / profesorilor;
- creșterea nivelului anxietății și a stărilor depresive;
- evitarea comunicării;
- tendința de victimizare;
- tendința de marginalizare a elevului agresiv/ violent de către ceilalți;
- trăirea unor sentimente de izolare și singurătate;
- risc crescut pentru consum de alcool, droguri;
- risc crescut pentru acte de delincvență.



• CONSECINȚE JURIDICE

- ⇒ purtarea, fără drept, în sediul autorităților publice, instituțiilor publice sau al altor persoane juridice de interes public, a cuțitului, pumnalului, a obiectelor fabricate sau confecționate pentru tăiere, înțepare sau lovire, a armelor neletale care nu sunt supuse autorizării ori dispozitive pentru șocuri electrice, precum și pentru substanțe iritant lacrimogene sau cu efect paralizant, se pedepsește cu închisoare de la **3 luni la un an sau cu amendă**; (art. 372, alin (2));
- ⇒ folosirea fără drept a obiectelor sau a substanțelor prevăzute mai sus, în sediul autorităților publice, instituțiilor publice sau al altor persoane juridice de interes public, se pedepsește cu închisoare de la **unu la 3 ani sau cu amendă**. (art. 372, alin (1)).

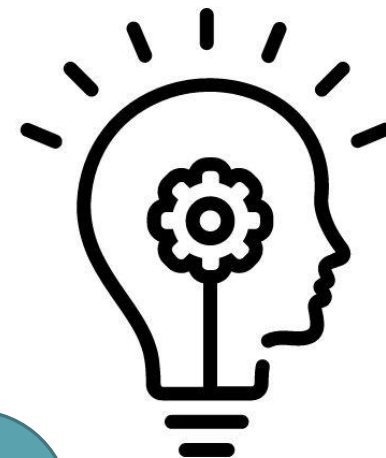


Răspunderea penală a minorilor

❖ **Limitele răspunderii penale ale minorului** (art. 113 C.P.):

- (1) până la 14 ani nu răspunde penal;
- (2) între 14 și 16 ani răspunde penal, dacă se dovedește că a săvârșit fapta cu **discernământ**;
- (3) după 16 ani răspunde penal potrivit legii.





Adolescentul trebuie să conștientizeze consecințele adoptării unor comportamente violente, agresive, prin faptul că sunt puse în pericol vieți umane sau valori sociale.

Studiu de caz



Exemplu:

„Directorul unui liceu tehnologic a sesizat telefonic poliția, cu privire la faptul că un elev de 16 ani, clasa a X-a, în timp ce se afla în incinta școlii, a fost observat de un elev având asupra sa un obiect metalic periculos (cuțit tip „butterfly” de aprox. 16 cm).

1. Constituie acest exemplu obiectul unei infracțiuni?
2. Ce îl face pe un elev să aducă în școală un obiect evaluat ca periculos?

Exercițiu: Joc de rol

- Actori: elevii voluntari primesc rolul de autor, victimă, martor, cadru didactic;
- Sunt purtate discuții cu privire la:
 - factorii care stimulează nevoia de a purta sau de a folosi o armă;
 - „beneficiile” obținute în urma săvârșirii acestor fapte;
 - sentimentele fiecăruia dintre actorii implicați în aceste acte;
 - conștientizarea fenomenului de violență școlară și consecințele acestuia;
 - asumarea rolului personal în diminuarea acestui fenomen și încurajarea comunicării asertive.

SURSE BIBLIOGRAFICE

1. Bloomquist, M., S. Schnell, 2002, „Helping Children with Aggression and Conduct Problems”, *Best Practices for Intervention*, New York: Guilford.
2. *Codul Penal și codul de procedură penală*, 2022, ediția a 23-1, îngrijită de prof. univ. dr. Dan Lupașcu, București: Editura Universul Juridic.
3. Clerget, Stephane, 2011, *Criza adolescenței. Căi de a o depăși cu succes*, București: Editura Trei.
4. Heinz, Kohut, 1972, „Thoughts on narcissism and narcissistic rage”, în: P. Ornstein (coord.), *The Search of the Self*, London: International University Press.
5. Greculeac, Anca, Laura Salciuc, Mihail Erhan, 2016, *Consiliere pentru dezvoltare personal*, Suceava: Editura George Tofan.
6. Josanu, R., I. Moldoveanu, T. Epoian, 2007, *Prevenirea violenței în instituția de învățământ. Ghid metodologic*, Chișinău.
7. Lorenz, Konrad, 2012, *Cele opt păcate capitale ale omenirii civilizate*, trad. rom. Vasile V. Poenaru, București: Humanitas.
8. Mitrofan, Nicolae, V. Zdrenghia, 2000, *Psihologia juduciară*, București: Editura Mihaela Press.
9. Mutu-Strulea, Maria, 2008, *Delincvența juvenilă. Suport de curs*, Chișinău.
10. Parens, H., 1993, „Rage toward self and others in early childhood”, în: R.A. Glick și S.P. Roose (coords.), *Rage, Power and Aggression*, London: Yale University Press.
11. Perelberg, R.J., 1999, *Psychoanalytic Understanding of Violence and Suicide*, London: Routledge.
12. Siegel, Daniel J., Tyna Payne Bryson, 2014, *Creierul copilului tău: douăsprezece strategii revoluționare de dezvoltare a creierului copilului tău*, București: Editura ForYou.